

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88

overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon 038
@overijssel.nl
Zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-003144

Jansen of Lorkeers Plaagdierenbeheersing
De heer
Kamille 5
7443 ET NIJVERDAL

Datum	Kenmerk	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
20.12.2019	2019/0408808	1 van 9			

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming – schadebestrijding bruine rat

Geachte heer ,

U heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 17 september 2019¹ ontvangen.

De aanvraag betreft zowel het gebruik, als het buiten gebouwen onder u hebben van het middel *gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldversterking* voor het doden van bruine rat.² De aanvraag betreft de toepassing op privéterreinen buiten de bebouwde kom in geheel Overijssel. Hoofdzakelijk zal dit in schuren en stallen, en rond erven en terreinen uitgevoerd worden, maar altijd op privéterrein.³

Daarnaast vraagt u ontheffing aan voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldomzetter tussen zonsondergang en zonsopkomst, en het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen, evenals de afwezigheid van een jachtakte.⁴

In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing⁵ voor zowel het gebruik als het buiten gebouwen onder u hebben van gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldomzetter voor het doden van bruine rat (*Rattus norvegicus*). Daarnaast verlenen wij u een ontheffing⁶ voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens tussen zonsondergang en zonsopkomst en het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen en de afwezigheid van een jachtakte. De ontheffing is geldig in heel Overijssel.

¹ EDO-kenmerk: 2019/0283575

² Art. 3.26 lid 1a, Art. 26 lid 2 Wet natuurbescherming en art 3.13, lid 4 Besluit natuurbescherming

³ Art. 3.26 lid 1.b Wet natuurbescherming en art 3.16 lid 1 onder a Besluit natuurbescherming

⁴ Art. 3.12 en art 3.16 lid 1 onder a Besluit natuurbescherming

⁵ Op grond van art. 3.25 lid 1 en 4, art. 3.24 lid 2 van de Wet natuurbescherming en op grond van artikel 3.26 lid 3 Wet natuurbescherming en art. 3.13 Besluit natuurbescherming

⁶ Op grond van art. 3.26 lid 1.b jo. 3.26 lid 3 van de Wet natuurbescherming en art. 3.12 en art. 3.16 lid 1 onder a Besluit natuurbescherming

De motivering voor ons besluit is in bijlage 1 (overwegingen) weergegeven.

De ontheffing wordt verleend voor onbepaalde tijd.

Voorschriften

Wij verbinden aan deze ontheffing de volgende voorschriften:

Algemeen

1. De ontheffinghouder is verplicht een kopie van de ontheffing (besluit en voorschriften) bij zich te houden. Deze dient op eerste vordering getoond te worden aan onze handhaver of andere bevoegd controleur of opsporingsambtenaar.
2. De ontheffinghouder kan alleen gebruik maken van deze ontheffing op verzoek van de grondeigenaar of grondgebruiker. Dit verzoek dient op eerste vordering getoond te worden aan onze handhaver of andere bevoegd controleur of opsporingsambtenaar. Als het verzoek mondeling is gedaan moet de grondeigenaar of grondgebruiker direct beschikbaar zijn voor een toelichting.

Gebruik van gasdruk- en luchtdrukgeweren

3. In het kader van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt van een gasdruk- en luchtdrukgeweer met warmtebeeldversterking van kaliber .25 met een energie-inhoud van tenminste 50 Joules.

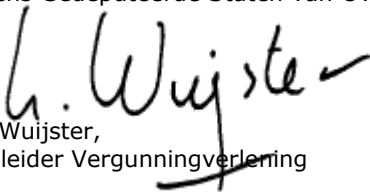
Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag geen leges verschuldigd.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-003931 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,


Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1 **Overwegingen bij het besluit**

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- de Faunabescherming;
- de politie 'Eenheid Oost-Nederland';
- Gemeente Almelo;
- Gemeente Borne;
- Gemeente Dalfsen;
- Gemeente Deventer;
- Gemeente Dinkelland;
- Gemeente Enschede;
- Gemeente Haaksbergen;
- Gemeente Hardenberg;
- Gemeente Hellendoorn;
- Gemeente Hengelo;
- Gemeente Hof van Twente;
- Gemeente Kampen;
- Gemeente Losser;
- Gemeente Oldenzaal;
- Gemeente Olst-Wijhe;
- Gemeente Ommen;
- Gemeente Raalte;
- Gemeente Rijssen-Holten;
- Gemeente Staphorst;
- Gemeente Steenwijkerland;
- Gemeente Tubbergen;
- Gemeente Twenterand;
- Gemeente Wierden;
- Gemeente Zwartewaterland;
- Gemeente Zwolle.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

Overwegingen bij het besluit**Bijlage 1**

Deze ontheffing bestaat uit het besluit, de voorschriften en de overwegingen. In deze bijlage zijn de overwegingen opgenomen. Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	6
A1	Aanvraag ontheffing	6
A1.1	Omschrijving handeling	6
A1.2	Gegevens over (dreigende) schade	6
A1.3	Wettelijk belang van de handeling	7
A1.4	Verzoek tot ontheffing	7
A1.6	Onderliggende documenten	8
A1.7	Aanvullende gegevens	8
A2	Bevoegdheid	8
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A3	Procedure	8
B	TOETSING	8
B1	Inhoudelijke beoordeling	8
B1.1	Uitgangspunten aanvraag	8
B1.2	Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade	8
B1.3	Toetsing gebruikte middelen en methoden	8
B1.4	Toetsing aan wettelijk belang	9
B1.5	Eindconclusie toetsing	9
B1.6	Zorgplicht blijft altijd gelden	9
C	Slotconclusie	9

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing

A1.1 Omschrijving handeling

De heer [REDACTED] heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. De aanvraag is ingediend voor toepassing en het voorhanden hebben van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens⁷ (kaliber .25, 50 Joules) met warmtebeeldomzetting. Deze middelen worden ingezet voor het doden van de bruine rat.

De ontheffing is aangevraagd voor Overijssel. De schadebestrijding gaat plaatsvinden op privéterreinen buiten de bebouwde kom in geheel Overijssel. Hoofdzakelijk zal dit in schuren en stallen, en rond erven en terreinen uitgevoerd worden, maar altijd op privéterrein

Tevens wordt ontheffing gevraagd voor het gebruik van een geweer met een warmtebeeldomzetter tussen zonsondergang en zonsopkomst en het bestrijden van schade met een geweer in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen en de afwezigheid van een jachtakte.

De ontheffing is aangevraagd voor onbepaalde tijd.

De ontheffingsaanvraag is bedoeld voor de aanvrager werkzaam als ZZP-er in eigen bedrijf genaamd *Jansen of Lorkeers plaagdierbeheersing*. De aanvrager is in bezit van een vakdiploma Beheersing plaagdieren en houtaantastende organismen waarmee hij zijn beroep als plaagdierbeheerser/bestrijder uitoefent. Het klantenbestand bevat hoofdzakelijk bedrijven maar ook particulieren buiten de bebouwde kom die vragen overlast te bestrijden. Bij bedrijven buiten de bebouwde kom valt te denken aan agrarische bedrijven of agrarische bedrijven met een combinatie zorgboerderij en/of training leerboerderij functie. Particulieren buiten de bebouwde kom grenzen vaak aan agrarische percelen waardoor plaagdieren makkelijk overlopen van het ene na ander perceel.

A1.2 Gegevens over (dreigende) schade

Bruine ratten kunnen bij agrarische bedrijven een plaag zijn en overlast en schade aan kunnen richten, bijvoorbeeld knaagschade aan voederopslagen en oogst die daardoor kunnen verschimmelen of onbruikbaar worden. Ook kunnen ratten ziektes overbrengen, zowel op mensen als op vee.

Schade aan kabels en leidingen zijn een groot probleem Dit kan uiteindelijk leiden tot stalbrand Maar ook het uitvallen van ventilatoren door stuk gevreten kabels, met honderden tot duizenden dode varkens/kippen tot gevolg. Ook schade aan de dieren zelf zijn geen uitzondering. Aangevreten zieke dieren door bruine rat, en bruine ratten die aan de tepels van de melkkoeien drinken Met als gevolg bijtschade en koeien met uierontsteking en andere risico's.

De schade ontstaat op erven van agrarische bedrijven in Overijssel. Vraatschade door ratten is deels te voorkomen door het afsluiten van (dier)voer en het schoon houden van de erven van rommel en vuil. Deze preventieve maatregelen zijn echter niet voldoende.

Naast preventieve maatregelen, past de ontheffinghouder ook andere middelen toe zoals op ratten gerichte klemmen, inloopvallen en rodenticiden.

Bij de inzet van klemmen worden jonge bruine ratten het meeste gevangen, een enkele keer zal een ouder dier in de klem zitten. Er is immers voer genoeg, denk aan kuilvoer zoals mais, aardappel of mengsels van granen. Deze kuilvoerbulten zijn vaak open en toegankelijk voor de bruine rat. Ook wordt het kuilvoer gevoerd aan de boerderijdieren in de stallen zelf. Dit biedt alle mogelijkheden om niet in de klemmen/vallen te lopen ondanks de aanvrager de looppaden opspoort en daar de klemmen plaatsen. Bij

⁷ Gasdruk of luchtdrukwapens worden voor de Wet natuurbescherming beschouwd als geweer (bron: nota van toelichting, pg 148). Wel kunnen de regels op grond van de Wet wapens en munitie afwijken van kogel- of hagelgeweren.

het gebruik van zogenoemde Multicatch-vallen valt het resultaat vaak tegen bij gebruik buiten de bebouwde kom. De bruine rat gaat er moeilijk in en de ouderdieren blijven achter. De rat is een zeer slim dier en kan het verband leggen tussen een klem en de dood als een soortgenoot hierin heeft gezeten. Ook bieden de kuilvoerbulten vaak een bedekking met zand erop om de druk op het kuilvoer te houden. Dit biedt mogelijkheden voor de bruine rat om hopen te maken en regelrecht van het kuilvoer te eten. Het alleen kort houden van de vegetatie is in veel gevallen niet afdoende.

De inzet van rodenticiden is onder regels toegestaan. Met name in het buitengebied bij agrarische bedrijven ontstaan echter problemen. De rat schuwt in veel gevallen het vergif omdat er immers voer genoeg is, te denken aan kuilvoer. Dit voer kan niet weggenomen worden, het is immers een agrarisch bedrijf.

In pluimveebedrijven met vrije uitloop dieren kan het vergif niet in de overdekte uitloop gedeelten worden ingezet omdat er kans bestaat dat ratten het vergif uit de bakjes morsen of halverwege laten liggen. Als dit wordt opgepikt door de kippen, is er kans op doorvergiftiging in vlees of eieren. Een rodenticide kan daar vaak alleen worden ingezet op verdekte plaatsen. Dit zijn plekken waar de bruine rat niet komt, deze wandelt namelijk gewoon met het pluimvee naar binnen om voer te halen om vervolgens weer in de omgeving te verdwijnen.

Bij klanten die een combinatie van agrarisch bedrijf met een zorgboerderij of training-leer boerderij hebben, is de inzet van een rodenticide al helemaal niet wenselijk. De kans dat een deelnemer met een rodenticide in aanraking komt is aanzienlijk.

Neem bijvoorbeeld een sloot op eigen terrein/erf. Ondanks het kort houden van de vegetatie maken Bruine ratten hier graag hopen in. Vanuit deze hopen trekken ze makkelijk het bedrijf op om vervolgens via de ventilatiedoorgang bij bijvoorbeeld een kalverenhouderij uit de bix- en brokkenvoerbak te eten. Met de inzet van rodenticiden treffen we ook niet doelsoorten. Daarom moet aan strenge eisen worden voldaan mogen rodenticiden worden ingezet. Vooral het buitengebruik daarvan, wat in veel gevallen niet altijd mogelijk is en ook niet altijd effectief is omdat ze er immers moeilijk van willen eten en zelfs resistent voor het gif geworden zijn.

De ontheffinghouder wordt door zijn klanten ingeschakeld op het moment dat schade is ontstaan of dreigt.

Er zijn op voorhand geen detailgegevens over de schade te overleggen.

A1.3 Wettelijk belang van de handeling

De voorgenomen handeling is volgens de aanvraag nodig 'ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom'.

De bruine rat is een soort die bij agrarische bedrijven een plaag kunnen zijn en overlast en schade aan kunnen richten, bijvoorbeeld knaagschade aan voederopslagen en oogst. Ook kunnen ratten ziektes overbrengen, zowel op mensen als op vee.

A1.4 Verzoek tot ontheffing

U vraagt ontheffing aan van de volgende verboden:

- Inzet van luchtdrukgeweer voor bestrijding van bruine rat (artikel 3.26 Wnb en 3.13 Bnb)
- Gebruik van luchtdrukgeweer in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet (artikel 3.26, eerste lid, onderdeel b Wnb, 3.12 Bnb)
- Gebruik van (luchtdruk)geweer met warmtebeeldomzetter tussen zonsondergang en zonsopkomst (3.16a Bnb).
- Vereiste jachtake (3.26 lid 1a)

A1.5 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd.

A1.6 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag is een ingevuld aanvraagformulier en bijlagen toegezonden.

A1.7 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 17 september 2019 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handeling vindt plaats op het grondgebied van Overijssel. De handeling valt niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

B TOETSING

B1 Inhoudelijke beoordeling

B1.1 Uitgangspunten aanvraag

U vraagt een ontheffing aan voor het toepassen van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens⁹ voor het uitvoeren van schadebestrijding in verband met de bruine rat, zoals in paragraaf A1.1 en A1.2 is beschreven. U vraagt ontheffing aan voor de in A1.4 genoemde verboden.

B1.2 Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade

Schade door bruine ratten komt algemeen voor. Het doden van de bruine rat is zonder ontheffing toegestaan omdat deze soorten niet beschermd zijn. De ontheffinghouder wordt door zijn klanten ingeschakeld op het moment van dreigende of optredende schade zoals beschreven in A 1.2.

B1.3 Toetsing gebruikte middelen en methoden

Voor het doden van de bruine rat is geen ontheffing noodzakelijk, aangezien het geen bij wet beschermde soort is.

De bruine rat valt wel onder de bescherming tegen onnodig lijden als bedoeld in artikel 3.24, eerste lid, van de wet. Daarom worden er voorwaarden gesteld aan de middelen die gebruikt kunnen worden om deze te doden.

Voor de inzet van een luchtdrukgeweer voor de bruine rat is ontheffing noodzakelijk omdat er gebruik gemaakt wordt van een warmtebeeldvizier met getrokken loop. Daarnaast is voor het gebruik van het luchtdrukgeweer bij bruine rat ontheffing noodzakelijk voor het schieten tussen zonsondergang en zonsopgang, voor het schieten in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet en voor de afwezigheid van een jachtakte.

Wij zijn op grond van artikel 3.25, vierde lid onder a Wnb i.c.m. artikel 3.24, tweede lid Wnb en artikel 3.26, derde lid Wnb i.c.m. artikel 3.26, tweede lid Wnb en artikel 3.12, eerste lid en derde lid, artikel 3.13

⁸ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

⁹ Gasdruk- of luchtdrukwapens worden voor de Wet natuurbescherming beschouwd als geweer (bron: nota van toelichting, pg 148).

eerste en vierde lid, en artikel 3.16, eerste lid onder a bevoegd de gevraagde ontheffing van bovenstaande verboden te verlenen.

Voor het doden van de bruine rat zijn, onder voorwaarden, al diverse andere middelen toegestaan. U wilt het middel geweer als mogelijk middel toevoegen omdat daar goede ervaringen mee zijn en deze middelen ondersteunend ingezet worden. Als voorbeeld wordt de inzet van een geweer genoemd nabij een voer/maisopslag. Door de grote hoeveelheid voedsel wordt in dit soort situaties gif niet door ratten gegeten. Wel zijn de in- en uitgangen van holen goed te vinden door te verkennen met een warmtebeeldcamera. Door vervolgens te posten bij deze ingangen, kunnen ratten effectief worden gedood. Het gebruik van klemmen is niet altijd effectief omdat hiermee maar één rat per keer kan worden gevangen en bruine ratten snel leren deze te vermijden.

Voor een efficiënte bestrijding van de bruine rat is het van belang dat u beschikt over voldoende afwisselende middelen. Voor de inzet van het geweer is het in verband met de efficiënte schadebestrijding daarnaast noodzakelijk ontheffing te verlenen voor het schieten na zonsondergang en in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet.

Wij zijn van oordeel dat de inzet van het geweer voor bestrijding van de bruine rat toelaatbaar is omdat deze middelen selectief zijn en onnodig lijden wordt voorkomen. Bij het schieten van de rat met een luchtdrukgeweer is deze op slag dood.

De ontheffing is verleend aan de aanvrager als persoon en is niet overdraagbaar.

B1.4 Toetsing aan wettelijk belang

Toetsing aan het wettelijk belang is niet noodzakelijk aangezien de ontheffing is aangevraagd voor soorten die niet onder de bescherming van de Wnb vallen.

B1.5 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor het gebruik van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens voor het doden van de bruine rat kan op basis van de wettelijke regels worden verleend.

B1.6 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁰. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Ook dient eenieder bij het gebruik van middelen voor het vangen en doden van dieren te voorkomen dat het dier onnodig lijdt¹¹.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor het gebruik van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldapparatuur voor het doden van de bruine rat te verlenen. Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden.

¹⁰ Art. 1.11, eerste en tweede lid

¹¹ Art. 3.24, eerste lid